

TELEGRAFUL ROMÂN.

Apare Marția, Joia și Sâmbata.

ABONAMENTUL.

Pentru Sibiu pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fl.
Pentru monarhie pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru străinătate pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Abonamentele și inserțiunile

să se adreseze Administrației tipografiei arhiepiscopale, Sibiu, str. măcelarilor 45.

Correspondențele

să se adreseze Redacției „Telegrafului Român”, strada măcelarilor nr. 45.
Epistole nefrancate se refuză. Articuli nepublicați nu se înapoiază.

INSERTIUNILE.

Pentru odată 14 fl., — de douăori 24 fl., — de trei ori 30 fl.
rândul cu litere garmond.

Alegerea dela Caransebeș.

Sibiu, 9 Iulie n.

Luni, în ziua Sfinților Apostoli Petru și Paul se întrunește de nou sinodul eparhial al diecezei Caransebeș, pentru a să facă, acum a doua oară, alegerea de episcop în locul fericitului în Domnul *Nicolae Popea*, episcopul de mai nainte al acestei dieceze.

E însemnat actul pe care-l va săvârși Luni sinodul eparhial din Caransebeș, și de aceea e mare și interesul ce se manifestă din partea tuturor Românilor de bine față de această alegere nouă de episcop, față de felul cum își vor exercita deputații sinodali frumosul drept electoral depus în mâinile lor, legat însă și de o mare răspundere, cu care sunt datori în prima linie conștiinței lor proprii.

Față cu acest însemnat act noi nu putem să avem decât dorința pe care ne-am exprimat-o și cu ocaziunea alegerii celeilalte de episcop, săvârșită în Caransebeș, care, durere, nu a întâmpinat aprobarea Coroanei, anume, ca domnii deputați sinodali să lase la o parte toate considerațiunile personale și toate interesele mai mult ori mai puțin locale, și să se grupeze în jurul celui mai vrednic dintre cei vrednici de a ocupa înalta demnitate de Arhiepiscop, în jurul unuia, care oferă destulă garanță, nu numai că va fi bun conducător al diecezei văduvite, înțelegând cărmăciul al naiei care îi va fi încredințată spre conducere, ci că va fi în stare să aplaneze și toate neînțelegerile din această dieceză văduvită, introducând prin tact și înțelepciune de nou pacea și liniștea între credincioșii pe cari va avea să-i păstorească.

Am dori deci, ca domnii deputați sinodali din Caransebeș să cadă de acord și să aleagă pe noul lor episcop cu unanimitate, cu învoire

comună, fără a se sfâșia în partide și a lupta unii în contra altora, pentru că numai astfel alesul lor e alesul tuturor, e omul care întrunește încrederea și dragostea generală. Noi dorim aceasta o avem, pe care cu bucurie vedem că o reprezintă și ziarul „*Drapelul*” din Lugoj, și nu credem, că dorința nu ar putea să fie realizabilă, dacă s'ar arăta bunăvoință și dintr-o parte și dintr'alta.

Și avem speranță, că sinodul eparhial din Caransebeș, care în rândul trecut, cu ocaziunea sesiunii ordinare, a dat dovadă frumoasă despre multă maturitate, tact și înțelepciune, va ținea cont de această dorință, nu numai a noastră, ci a întregii opinii publice române, și va face și acum alegerea de episcop cu ținerea în vedere a intereselor mari ale bisericii și ale neamului, fără privire la alte considerațiuni de orice natură, căutând, ca actul cel săvârșit să fie spre binele și fericirea, dar totodată și spre pacea și liniștea diecezei, căreia sunt chemați să-i dea un mire vrednic să iee locul marilor săi înaintași *Fopazu* și *Popea*.

● **scornitură.** Ziarul „*Tribuna*” din Arad aduce într'un număr mai recent știrea primită „din izvor autorizat”, care și-a făcut drumul apoi prin toate ziarele din România, că ministrul de culte ar fi trimis un agent al său la Sibiu, ca să comunice Escelenței Sale domnului Arhiepiscop și Metropolit *Ioan Meșianu*, că e gata se retragă ordonanța, de a se face catehizarea elevilor nostri dela școlile străine în ungurește, în cazul, dacă la Caransebeș va fi ales episcop o persoană, care să corăspundă, nu numai în privința bisericească, ci și dorințelor guvernului de a se abține dela orice manifestări politice. Dăm cea mai categorică desmintire acestei știri, căreia au putut și pot să-i dea

crezământ numai cei neorientați. Pe la I. P. Sa Metropolitul nostru *Ioan* nu a umblat nici un agent al ministrului Apponyi, care știe foarte bine, că nu Metropolitul alege pe episcopul Caransebeșului, ci sinodul eparhial al acestei dieceze, care nici nu va fi condus de Metropolitul, ci de părintele Arhimandrit *Musta*. Va fi deci și scornitura aceasta pusă în curs cu anumită tendință, de a întriga, ori de a seduce pe cei cu inimă curată, cari însă credem că nu se vor lăsa duși în eroare.

Resolvarea crizei e amânată.

În audiența pe care a avut-o dl *Wekerle* Duminecă la palat, Maiestatea Sa și-a exprimat dorința, ca guvernul dimisionat maghiar să rămână încă în funcție până la toamnă. Prim-ministrul *Wekerle* a luat la cunoștință dorința Monarhului și a promis, că o va supune fără amânare aprecierii consiliului de ministri, pe care l-a convocat pe cale telefonică, din Viena, pe Luni dimineața. Luni apoi, înainte de deschiderea dietei, în consiliul de ministri s'a luat hotărârea, ca dorința Maiestății Sale să fie împlinită, însă sub condițiunea, ca guvernul să fie de nou numit, pentru ca să poarte și responsabilitatea constituțională, după ce un guvern dimisionat nu mai e responsabil pentru aceea ce face, dar și sub condițiunea, ca partidele din coalițiune să-și dea consentimentul. După terminarea ședinței dietei, care a ținut numai o oră, și în care s'a constatat, că cu adevărat dreptul de imunitate al deputatului croat *Novosel* a fost violat, iar altă chestie nu a fost pusă în discuție, partidele au ținut conferențe, și toate au hotărât, ca dorința Maiestății Sale să fie respectată, guvernul să rămână în funcție în formațiunea de mai înainte, dacă va fi de nou numit din partea Maiestății Sale, iar la toamnă se demisioneze de nou. Prim-ministrul *Wekerle* a plecat Marți seara la Viena pentru a comunica Maiestății Sale hotărârile acestea, pe cari Maiestatea Sa le a luat la cunoștință. Eri, Joi, au apărut în monitorul oficial autografele prealtele prin cari dimisionații nostri ministri sunt numiți de nou în demnitățile avute, iar mâine Sâmbătă, dieta ține ședință, pentru a i se prezenta noul guvern, apoi ia vacanță până la toamnă. Și astfel criza rămâne până la toamnă neresolvată.

Acuză în contra Metropolitului nostru. Cetisem în câteva ziare maghiare, că un cutare Aranyossi, avocat în Timișoara, ar fi făcut arătare la procuratură în contra I. P. S. Sale Metropolitului *Ioan Meșianu* pentru ațărare, ba i-am cetit și acuza întregă, pe care și-a publicat-o în zărele maghiare. Despre acest nou act „patriotic” scrie „*Lupta*”, din Budapesta următoarele:

„*Acuză contra Metropolitului Meșianu.* Dar adăugăm numai decât, o acuză, care îi face onoare I. P. S. Sale, acuzătorului însă mai puțin. Un biet avocat din Timișoara, *Ignatz Aranyossi* — vezi, trebuia să fie un *Ignatz*, plus „*Aranyossi*” — a dat la procuratura din Timișoara o acuză în contra Metropolitului Meșianu, fiindcă Metropolitul, prin ordinul său în care interzice cateheților propunerea religiei în limba maghiară, ar fi călcat legea din 1907 a lui Apponyi. *Ignatz* cere, ca procurorul să facă cercetare și să reprezinte acuza. Ce să facă bietul *Ignatz*. Prilejurile de a căștiga merite patriotice ieftine par a se fi cam uzat și bietul *Ignatz*, dacă vrea să iscodească ceva nou, trebuie să risce chiar și ridicolul!”

Cronică pedagogică.

Invățământul ca mijloc de creștere morală în școala noastră populară.

De

G. Fl. Preșmercan.

Constatat fiind, că cu cât un popor e mai înaintat în cele culturale, cu atât și referințele și deci și trebuințele lui de trai sunt mai complicate și mai numeroase, având apoi în vedere, că rezele culturii au pătruns aproape la toate popoarele, putem susținea că ezi trebuințele de viață în genere s'au înmulțit. Cercând însă omul să satisfacă acestor trebuințe, adeseori s'a abătut dela simplitatea unui mod firesc de trai și deci și dela calea morală. Ce va trebui să facă el de aici înainte ca să progreseze în aceeași măsură, atât în privința dezvoltării culturale cât și în a celei morale? Va trebui ca el să dea mai multă atențiune culturii morale a spiritului său, așa ca aceasta să se desvolte paralel cu cultura intelectuală.

O proporție potrivită, care nu a avut loc până acum — între aceste două feluri de cultură, trebuie ținută în vedere, ca fiind regulatoarea întregului progres al omenirii. Să vedem întrucât în școlile noastre se ține cont de această proporție și dacă — cel puțin în timpul din urmă — s'a pornit vre-un curent în direcția stabilirii unui echilibru între progresul inte-

FOIȘOARĂ.

Activitatea literară a Metropolitului Andrei b. de Șaguna.

(Urmare.)

de Gh. Tulbure.

Tot acestui cler și popor, pentru care poate nimeni nu a purtat în piept o dragoste mai curată și mai deplină, Șaguna îi adresează apoi o precuvântare, plină de sfaturi bune și în același timp de destăinuri prețioase cu privire la scrierea acestui op științific. În prefața aceasta, care se poate considera ca o scrisoare pastorală, Șaguna însuși mărturisește, că cartea aceasta a privit-o de cea mai însemnată lucrare literară a sa, de isprăvirea căreia și-a legat „toată mângâierea vieții sale”.

Cunoscând — iarăși — lipsa unui asemenea manual care lipsă era cu atât mai înțelegătoare, cu cât conform constituțiunii bisericești, de curând înființate, regularea și administrarea afacerilor bisericești, școlare și epitropești din partea clerului era foarte anevoiasă, Șaguna ne spune, că și-a pus toată silința să scrie acum o lucrare sistematică și completă.

Dar scopul acesta numai cu mari greutate și opintiri se putea atinge. Căci deoparte îl împiedeau nenumăratele afaceri de natură oficioasă, de altă parte lucrarea, în câmpul cel atât de sărac al literaturii canonice, avea să lupte cu greutățile începutului. Ce e drept un mic început brăzdase însuși, cu *Elementele dreptului canonic*, de care ne-am

ocupat, dar manualul acesta foarte estras și lipsit de unitatea sistemului dispărea acum față de proporțiunile, ce avea să le îmbrăce noua scriere canonică.

Cu toată mulțimea greutăților însă, lui Șaguna i-a succedat să dea o lucrare, care dacă și nu e lipsită de anumite defecte, dar, în definitiv, este cea mai valoroasă și mai temeinică din scrierile sale și până astăzi una din cele mai bune izvoare și mai drepte călăuze în câmpul literaturii canonice a bisericii răsăritene-române.

Iar valoarea ei științifică zace nu numai în bogăția și aranjarea sistematică a materialului canonic, ci totodată în autenticitatea izvoarelor și curățenia principiilor canonice, pe care se sprijinește.

După cum însuși autorul mărturisește în prefață „opul e compus după originalitatea și genuitatea primitivă a instituțiilor bisericești noastre, așazate de însuși Mântuitorul Isus Cristos, întemeietorul și legislatorul bisericii, precum și de Apostolii și Părinții bisericii dela începutul creștinismului”.

Așadar Șaguna consideră — și cu toată dreptatea — pe însuși Mântuitorul Isus Cristos de întemeietorul adevărat al dreptului bisericesc. Pe baza acestei considerațiuni toate principiile sale de drept-canonice au ca punct de mănecare: *Sfânta scriptură*. Insuși principiul sinodalității, pe care se întemeiază constituțiunea sa bisericească, Șaguna îl reduce tot la litera sau la spiritul evangheliei lui Cristos.

Vederile sale canonice, espuse în prefața aceasta, se pot rezuma de altcum în următoarele:

a) Isus Cristos este legislatorul suprem al bisericii.

b) Apostolii și ucenicii lui au cinstit totdeauna cele ce au auzit din gura divinului lor dascăl și în deplină conglăsuire cu spiritul învățăturilor aceuia au continuat opera lui, între toate împrejurările. Fiecare chestiune de însemnatate pentru biserica creștină apostolii o dezbăteau sfătuindu-se în *adunări*, împreună cu cei mai bătrâni dintre credincioșii lor. Ei au decretat, în urmare principiul sinodalității în biserica, ei au pus baza constituționalismului bisericesc. Materialul dreptului canonic l-au lăsat următorilor depus în cele patru evanghelii precum și în scrisorile lor către diferitele comunități creștinești.

c) Următorii apostolilor, arhierii bisericii, au continuat a-și împlini chemarea încredințată lor tot pe temeliile moștenite dela apostoli, observând același chip de purcedere, aceleași reguli și aceleași forme în toate lucrările lor pastorale și jurisdicționale; depunând în scrieri faptele, experiențele și cunoștințele lor de pe terenul bisericesc și lăsând povești pentru încheierea și întărirea organizmului bisericesc. În chipul acesta au promovat ei dezvoltarea și desăvârșirea principiilor canonice scoase din cuvintele sfinței scripturi.

d) Promovarea și consolidarea acestor principii au urmat-o mai ales prin ținerea sinoadelor ecumenice și locale în cari s'au decretat dispozițiuni generale privitoare la drept și credință: *Canoane* și *dogme*. Hotărârile acestea ridicate la valoarea de lege au pus temelia solidă a bisericii creștine,

lectual și moral al tinerimii noastre. Ne aflând stările morale convenite să căutăm mijloacele pentru sanarea acestui rău.

E lucru constatat, că pe orice teren de dezvoltare intelectuală progresul e mult puțin sprijinit de cantul de cunoștințe ce le moștenește o generație dela alta. Prin acest drept de moștenire, fiecare poate adăuga ceva nou la capitalul de știință moștenit dela generația premergătoare, capital, care se află astfel într-o continuă creștere, căci nu numai se păstrează intact, dar se și fructifică în intelectul generațiilor viitoare. Ce are de făcut adevărat omul de știință? N'are decât ca roadele culese de antecesorii de pe câmpul cel vast al științei, cari sub forme de axiome, teorii, formule etc. îi stau la dispoziție să caute după puterile sale prin o mai departe scrutare să le cristalizeze și mai bine.

Astfel domeniul științei se augmentează în continuu.

Cum stă însă lucrul cu progresul moral?

Poate fi vorba și aici de o toarcere mai departe a firului întrerupt de înaintași? Nu, căci tot ce ei și-au însușit pe terenul vieții morale, nu ne poate servi nouă ca temelie la zidirea edificiului nostru moral.

Neputând fi vorba aici de un capital sau avere moștenită, fiecare trebuie să născă, să și-l însușiască prin meritele, vrednicia cu un cuvânt prin virtuțile sale proprii. Astfel se explică, că omul în cele morale înaintea azi — dacă poate fi vorba de o înaintare — cu mult mai încoace, decât în cele intelectuale.

În această înaintare neegală, în urma căreia diferența între aceste două feluri de progres devine tot mai mare, trebuie căutate cauzele aparentelor triste din viața societății de azi, care e atât de bogată în oameni de știință, erudiți, dar atât de sărace în caractere mari. Pentru a pune o stavilă înstrăinării tot mai mari a omului dela o viață morală toți bărbații noștri luminați, trebuie să născă la deslegarea cu succes a problemei: „Ce organizație trebuie dată instituțiilor noastre culturale, pentru ca acestea să producă rezultate mai bogate pe terenul vieții noastre? Fiind școala o instituție proprie de cultură, să căutăm întrucât își justifică această caracterul ei de așezământ de educație morală? Intrucât am afla ceva nemulțumitor, să căutăm mijloacele de îndreptare.

Cel mai înalt scop al învățământului pedagogic se cuprinde în educația ce trebuie dată elevului în scopul formării caracterului lui religios moral.

La edificarea acestuia ca și la a unei clădiri, având să concureze o mulțime de lucrări bine conduse, e absolut necesar, ca întocmai precum măestrul supraveghează lucrările de zidire, astfel și educatorul — măestrul celui mai sublim paladiu, paladiul vieții religioase-morale a elevului, să supravegheze, controleze și conducă dezvoltarea completă a aceluia.

Iar un astfel de măestru priceput, mai întâi va trebui să fie în clar cu planul respective cu scopul, pe care nici un moment nu-l va pierde din vedere, toate cunoștințele ce le predă elevului, precum și toate lucrările ce le desfășoară în fața lui având să promoveze ajungerea acestuia, și care este: „Însușirea unei culturi ca direcție pronunțată spre moralitate“.

Deci nu îngrămădirea de cunoștințe în conștiința elevului, are să l preocupe

pe el, ci prelucrarea lor organică și sistematică de așa fel, încât din ideile rezultante din ele să se producă sentimente și născă nobile.

Căci trebuie să fie în clar cu faptul, că deși numai în mod indirect, dar totuși de fapt, prin orice fel de învățământ se poate influența și asupra culturii morale.

Intrucât învățământul pedagogic prin felurile de interes, ce le va ști trezi în conștiința elevului, va cultiva în acela sentimente nobile ca mijlocitoare între idei și voințe, într-atât îi va fi succes a pune o basă solidă edificiului de mai târziu al caracterului religios moral. Prin felurile interesului multilateral numit astfel în pedagogie, de oarece trebuie să se manifesteze în multe direcțiuni și adevărat în cari are să se desvolte cultura elevului, îi este dat educatorului să realizeze o mare parte din scopul educației.

Fiind vorba de felul cum acest interes influențează asupra dezvoltării morale, va trebui să fim mai întâi în clar cu noțiunea interes.

Vom avea să știm, că ce dovezi ne sunt de lipsă pentru a cunoaște că elevul are interes pentru vre-o materie de învățământ.

Dupăcum un om interesat în vre-o afacere din propriu indemn caută să exploateze orice ocazie în scopul realizării de câștig în aceea întreprindere, tot astfel și elevul pătruns de interes nu va aștepta vre-un indemn din afară pentru a-și face lecțiile, ba chiar și după terminarea lor prin studiu privat va căuta să-și aprofundeze cunoștințele în toate acele direcții ce prin interesul pedagogic educatorul a știut să i-le stabilizească.

Dupăcum adevărat impulsul ce se dă prin acelea se manifestă în direcție morală mai mult sau mai puțin pronunțată, într-atât școalei i-a succes a produce în spiritul elevului o dispoziție sufletească mai mult sau mai puțin proprie a promova dezvoltarea conștiinței și deci și a vieții morale a elevului. Intrucât apoi în plăcerea și mulțămirea ce o simte el completându-și conform invitațiilor date prin învățământ, dar din indemn propriu, capitalul spiritual, îi este dată o răsplătire vrednică de sacrificiile aduse de el în scopul asigurării de cunoștințe, interesul pedagogic de sine înțeles, că n'are lipsă să fie stimulat prin fel de fel de promisiuni sau și prin alte mijloace străine de problema educației.

El având să îndemne pe elev să progreseze în cultură, din curată iubire față de aceea, folosindu-se de alte mijloace străine învățământului educativ îl degradăm pe acesta la rolul de stimulent atot felul de patimi și poftă egoistice.

(Va urma).

O lămurire.

Cu datul Lugoj 1 Iulie primim dela domnul Dr. Ștefan Petrovici, avocat, deputat dietal și fisc al consistoriului gr. or. român al diecezei Caransebeș scrisoarea următoare, cu rugarea să o publicăm:

Onorată redacție! Ca fiscal al consistoriului gr. or. român al diecezei Caransebeșului vă rog să binevoiți a da loc următoarelor șire:

Nainte cu câți-va ani s'au debitat în „Renașterea“ de rușinoasă memorie din Caransebeș, iar după apunerea „Re-

nașterei“ se debitează în „Severinul“ din Caransebeș cele mai grețose acuse în contra unor persoane aplicate la consistoriul din Caransebeș, îndeosebi în contra Preacuvioșiei Sale dlui protosinel Dr. Tr. Ios. Badescu, acuse, pe cari un jurnal ce se respectă nici nu le reproduce.

Autorii acelor acuse sunt fostul proprietar al „Renașterei“, temerarul domn Dr. N. Ionescu și lașii săi tovarăși, grupăți în jurul „Renașterei“, și mai târziu în jurul „Severinului“.

Acusele deitate în aceste jurnale au fost denunțate și dlui ministru de culte și instrucțiune, care le a denunțat apoi, în vestitu-i rescript Nr. 307/1907 consistoriului diecezan.

Acusele erau de două categorii. Unele erau concrete, altele vage, nedeterminate.

În urmarea atât a acestei denunțări, făcute prin mijlocirea dlui ministru, cât și în urmarea altor două denunțări, făcute din partea dlui Dr. N. Ionescu direct consistoriului diecezan și cererii dlui Dr. Badescu, consistoriul diecezan a ordonat cercetare disciplinară.

În ce privește acusele concrete, cercetarea a avut de-o parte rezultatul negativ, că nici una dintre acuse nu s'a dovedit de adevărat, de altă parte rezultatul pozitiv, că toate acusele s'au dovedit de scorrituri lipsite de orice basă reală, iar în ce privește acusele vage, nedeterminate, s'a dovedit prin faptele a 21 martori de cea mai aleasă poziție socială, — în cea mai mare parte de altă naționalitate și confesiune, — că conduita morală a dlui Dr. Tr. Badescu poate servi de model.

Din aceste motive consistoriul diecezan a sistat procedura, interzicându-i totodată dlui Dr. Badescu a intenta proces dlui Dr. N. Ionescu și jurnalelor, cari l-au calumniat, „pentru că astfel de chestii nu se soală prin sentințele forurilor civile, ci numai și numai prin judecata forurilor bisericești, ca singure competente în ce privește activitatea oficioasă și purtarea morală a organelor bisericești“, — iar consistoriul metropolitan ca for de a 2-a și ultima instanță a aprobat decisele consistoriului diecezan.

Causele disciplinare sunt deci finalizate.

Cei iubitori de adevăr și de ordine se închină adevărului și ordinei. Dar nu toți oamenii sunt iubitori de adevăr și de ordine. Dl dr. N. Ionescu și lașii săi tovarăși urmează a prezenta și mai departe acusele dovedite de calumni drept fapte reale. Dovadă articolul de fond din nrul 31 al „Severinului“, în care acusele se prezintă din nou drept fapte, iar consistoriile drept călătoare de lege! Dovadă un nou pamflet, din care mi-a căzut ieri în mână un exemplar tipărit, pamflet adresat în formă de interpelație dlui Dr. Badescu în care se debitează din nou drept fapte aceleași acuse, cari s'au dovedit de scorrituri lipsite de orice basă reală, de calumnii răutăcioase.

Acest pamflet se zice, că se va răspândi imediat înainte de alegerea de episcop în mai multe sute de exemplare.

Este treaba serioasă și a simțului bun a celor ce-l vor primi: a da credință unui pamflet, sau deciziunilor forurilor disciplinare bisericești?

Cu tot respectul
Dr. Ștefan Petrovici.

Din despărț. „Asociațiunii“.

Convocări.

Despărțământul Lăpușul-unguresc al Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român își va ține adunarea generală în Capolnoc Mănăstur la 18 Iulie st. n. 1909, d. e. la 2 oare în biserica gr.-oct. din loc.

Program:

1. Deschiderea adunării prin președintele despărțământului.
2. Raportul comitetului.
3. Alegerea alor două comisii:
 - a) pentru censurarea raportului;
 - b) pentru înscrierea de membri și încasarea taxelor.
4. Disertațiuni.
5. Raportul comisiunilor.
6. Alegerea alor 2 delegați la adunarea generală.
7. Eventuale propuneri.
8. Alegerea comisiunii de verificare.
9. Închiderea adunării.

Din ședința comitetului ținută în Lăpușul-unguresc la 4/17 Iunie 1909.

Dr. Gavril Buzura,
direct. desp.

Vasilie Duma,
secretar.

Onorații membrii a-i despărțământului XII „Alba Iulia“ al „Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român“, precum și toți sprijinatorii ei, sunt prin aceasta invitați la

Adunarea generală ordinară

ce se va ține în 5/18 Iulie a. c. la 11 oare a. m. în biserica gr. or. din Zlatna, pre lângă următorii

Program:

1. Deschiderea adunării.
2. Raportul comitetului despre activitatea sa.
3. Raportul cassarului.
4. Alegerea comisiunilor:
 - a) pentru censurarea raportului comitetului,
 - b) pentru censurarea raportului cassarului,
 - c) pentru înscrierea de membri.
5. Disertație.
6. Raportul comisiunilor alese sub p. 4.
7. Eventuale propuneri.
8. Închiderea adunării.

Cercetarea în corpore a expoziției de industria casnică, aranjată în edificiul școalei române.

Alba-Iulia, în 3 Iulie 1909.

Ioan Teculescu
dir.

Enea Pop Bota
secretar.

Notă. Acestui despărțământ aparțin următoarele orașe și sate: Alba-Iulia, Ampoia, Bărbant, Berghiu, Bucardia-vinoasă, Cârna, Chișfaleu, Ciugud, Coșlar, Craiva, Crișău, Drâmbăr, Dumitra, Feneș, Galați, Găltiu, Gaureni, Henig, Hepria, Ighiel, Ighiu, Inuri, Limba, Metez, Oarda-de-jos, Oarda-de-sus, Peliș, Petrinjeni, Poiana, Presaca, Sântimbru, Șard, Șeușa, Streja, Tăuți, Tibru, Totoi, Trimpoele, Valea-dosului și Zlatna.

atât în privința legislației, cât și în cea a jurisdicției și administrației.

Fiecare din aceste principii canonice Șaguna le sprijinește cu citatul sfintei scripturi, din care izvoarește lămurit și care-i împrumută valoarea de drept.

Afară de aceasta izvorul de căpetenie pe care se rapozită Șaguna este *Pidalionul*¹⁾ pe care cum am zis, în ceștiuni de drept, îl recunoaște de suprema autoritate în întreaga biserică.

Toate acestea Șaguna le pune în vedere clerului și poporului său credincios, cătră care își îndreaptă prefața, pentru ca să vadă cum vechile principii și instituții bisericești iau în conziderare *demnitatea individuală*, dela cel dintâi până la cel din urmă fiu al bisericii; cum biserica, în înțelesul canoanelor ei, îmbrățișează la sânul ei de mamă iubitoare toate neamurile pământului și dă drept fiecărei națiuni să se închine lui Dumnezeu în limba sa proprie, să-și aleagă clerul conducător în biserică din sânul său și să-și reguleze afacerile sale bisericești în mod neatârnat și în limba sa națională. Acestea sunt *concluziunile* logice, cari le trage Șaguna din principiile canonice înșirate mai sus.

În legătură cu acestea atinge în câteva cuvinte și însemnătatea așezămintelor bisericii noastre ortodoxe române pentru păstrarea limbii, și a individualității etnice a neamului nostru românesc în cursul veacurilor trecute. Constată și susține cu tărie, că credința cea adâncă, dragostea

de legea străbună a înzestrat poporul nostru cu „caracter de statornicie bărbătească“ și l-a ajutat să înfrunte nevoile vremilor trecute; iar școala sau creșterea, care i-a dat-o biserica prin cărțile sfinte i-a păstrat în curățenie tradițiunile, obiceiurile și legătura sufletească cu strămoșii răposați. În consecință, își exprimă nădejdea, că clerul și poporul se va arăta și în viitor vrednic de binefacerile cele multe și bogate, cari le revărsă asupra sa biserica și așezămintele ei.

Trecând mai departe Șaguna pomenește și piedecile, cari i-au îngreuiat și întârziat scoaterea acestei lucrări, al cărei material îl avea cules, în mare parte, încă din biblioteca patriarhiei din Carloviț. Pe lângă nesfârșitele afaceri oficioase, ca piedecă de căpetenie amintește *trebuința de a tipări și retipări alte scrieri* a căror lipsă eră mai arzătoare spre scopuri bisericești și școlare „dintre cari — zice dânsul — cele bisericești toate le-am retipărit, iar dintre cele școlare și științifice unele le-am compus eu, altele le-am încredințat unor bărbați de școală spre compunere ori spre traducere“.

Dar de bună samă piedeca cea mai mare, care a întâmpinat-o Șaguna la scrierea dreptului său canonic, au fost, cum am amintit, așa anumitele greutăți ale începutului.

Scopul lui eră să dea o lucrare sistematică, un op bine conceput și strâns încheiat, care să mulțămiască pe deplin trebuințele canonice ale clerului său și în acelaș timp să aducă cinstire bisericii sale față de bisericile străine, a căror literatură canonică eră cu mult mai bogată. Ni-

zuința aceasta cum și conștiința deplină despre valoarea unei astfel de lucrări îl îndemneau să nu grăbiască cu scoaterea ei, ci să consulte cu sârguință și statornicie toate izvoarele, cari îi puteau veni la mână.

Studiind și scriind l-a ajuns anul 1868. În anul acesta biserica ortodoxă română își capătă autonomia și constituțiunea creată de Șaguna, în înțelesul căreia ea sângură își cărmuia afacerile sale interne bisericești, școlare și epitropești. Trebuința unor îndrumări de natură juridică și canonică se simția acum la fiecare pas. Șaguna nu mai putea întârzi cu orânduirea și tipărirea lucrării sale. Și astfel la începutul anului 1868 opul vede lumina zilei, în mărime de 452 de pagini, afară de prefață, care se estinde pe 18 pagini.

Întreagă lucrare se împarte în trei părți mari, cărora le premerg noțiunile generale despre definițiunea, originea, dezvoltarea și izvoarele dreptului canonic.

Partea I.

Cuprinde *dreptul canonic intern* al bisericii. Și anume: Intemeietoriul și capul bisericii. Constituțiunea bisericii. Învățăturile ei de căpetenie, canonice, dogmatice, simbolice și rituale. Organizațiunea internă a bisericii. Drepturile și datorințele singuraticelor elemente ale acestui organism: *ale clerului și poporului*.

(Va urma).

¹⁾ Pidalionul. Ediț. II-a Atena. 1841.

NOUTĂȚI.

Eötvös despre Șaguna. Un amic al ziarului nostru ne atrage atenția asupra f. ptalului, că dl *Réhy*, inspector regesc de școli, publicându-și memoriile și amintiri din trecut în revista „*Néptanító Lajka*” scrie la un loc următoarele: „La anul 1869, când m'a trimis ministrul de culte și instrucțiune, baronul Eötvös, inspector de școli în comitatul Hunedoarei, mi-a spus așa: La Metropolitul Șaguna să te duci întâi și să-ți faci reverință. Dar să bagi de seamă cum te prezintă în fața lui, pentru că acela e om, care are atâta minte, cât jumătate de țară. (Annyi esze van, mint félországnek) ... Și când ne gândim, că au fost zile, în cari lumea românească n'a ascultat de glasul acestui om cuminte!..”

† **Traian I. Magier.** Înregistrăm cu părere de rău trecerea la cele eterne a protopresbiterului *Traian I. Magier* din Buteni, dieceza Aradului, care Duminecă în 4 Iulie a închis ochii pe vecie într-un spital din Budapesta, unde mersese pentru a se supune unei operațiuni. Fie-i țărâna ușoară și memoria eternă!

Sărbările dela Geneva aranjate din prilejul împlinirii centenarului al patrulea dela nașterea lui *Ioan Calvin* (iar nu a lui *Luther*, cum cu greșală s'a tipărit în numărul trecut al ziarului nostru) se termină mâine, în 10 Iulie. Au luat parte la ele peste 400 de delegați de prin toate țările. Din Ungaria au fost cei mai mulți, 125 de inși. Tot cu această ocaziune s'a sărbătorit și aniversarea a 400 de ani dela înființarea universității de stat din Geneva.

Dr. Stefan Lăday, avocat în Sibiu, ne trimite spre publicare următorul anunț: Am onoare a vă aviza, că mi-am deschis cancelarie advocațională în *Sibiu, Baiergasse Nr. 1.* Edificiul „*Albinei*”. Cu toată stima: *Dr. Stefan Lăday, avocat.*

Fidanțare. Dăoara *Olivia Oprea* și dl *Dr. Ioan Dobre*, fidanțai, lăsa-murășanș, 28 Iunie 1909.

Examele. La examenele de calificare învățătoarească ținute în zilele trecute la institutul pedagogic din Caransebeș s'au prezentat 17 candidați, dintre cari 11 s'au declarat calificați, 4 au să emendeze din două studii, 1 dintr'un studiu și 1 repeteseză întreg examenul. Din partea consistorului diecesan a fost trimis comisar dnul *Dr. Valer Braniște*, iar din partea ministerului dl *Dr. Iosif Siegescu*.

Di și dna Bârseanu, cunoscuți artiști, cari acum se află la Paris în călătorie de studiu, vor face în luna lui August un turneu de vară în orașele din țara noastră: Lipova, Oravița, Bozovici, Caransebeș, Hațeg, Orăștie, Săliște, Făgăraș. Nu ne îndoiim, că vor fi primiți cu amabilitate obicinuită.

Baronul Pitreich. Fostul ministru comun de război, generalul de infanterie *Henric Pitreich* a fost ridicat din partea Majestății Sale la rangul de baron.

Condamnarea lui Lemoine. Escrocul francez *Lemoine*, care a înșelat pe mai mulți, storcând dela ei bani sub pretextul că a aflat modul cum se poate fabrica diamantul, a fost pedesit cu temniță de 6 ani, amendă în sumă de 3000 franci, și espulsare pe cinci ani.

Sarcophage din vremea Romanilor. Într-o comună din comit. Zala lucrătorii au dat peste două sarcophage de pe vremea lui Constantin cel Mare (306—337). S'au găsit afară de schelete, obiecte de podoabă, vase ș. a., care au fost transportate la muzeu.

Secerători bătuți. Proprietarul de moșii cotele Pongrácz din Bihor și a adus secerători români, după Ungurii din localitate i-au cerut plată prea mare pentru secerat. Când au venit secerătorii români, cei din comună, Ungurii i-au atacat, i-au bătut, pe zece i-au rănit de moarte, iar cialaiți au scăpat cu fuga. A fost comandată jandarmeria la fața locului. Zece nefericiți se luptă cu moartea! Nu s'au putut lua mai din vreme măsuri de precauțiune?

Hymen. *Ana Nicola și Nicolae Comaniciu* își anunță căsătoria, care se va serba în biserica gr. or. din Gurăului, în 30 Iunie (13 Iulie) a. c., la 4 oare d. e.

O declarație a librarilor. Reprezentantii librărilor germane, austriace și elvețiene întruniți în luna trecută la Lipsa au luat următoarea hotărâre: Adunarea constată cu deosebită înfrustare, că literatura demoralizatoare se răspândește tot mai mult și amenință sănătatea morală și fizică a cetitorilor, deslănțuindu-le cele mai urâte patimi; de aceea librării întruniți declină orice solidaritate cu autorii și propagatorii acestei literaturi deplorabile, și consideră ca o datorie de a se asocia pentru a stărpi acest rău public, răspândind cărțile bune și luptând împotriva celor primejdioase. Presa din întreaga lume va publica această declarație nobilă a vrednicilor librarilor.

Membru fondator cu taxa de 200 cor., s'a înscris la Societatea pentru fond de teatru român dl *Dr. Teofil Tanco*, avocat în Năsăud.

Colegi vrednici. Absolvenții liceului ev. săsesc din Sibiu au destinat venitul net dela cel din urmă „exitus” pentru a ajuta pe doi colegi săraci, ca să poată face cu toții călătoria la Italia, unde au și plecat alaltăieri Mercuri. Unul dintre cei doi absolvenți, împărțându-și de favor, este român. Fapta vorbește de sine.

† **Ioan Stoica, învățător pensionat** după scurte, dar grele suferințe, împărțit fiind cu sf. taine, a adormit în Domnul Sâmbătă, în 20 Iunie v. (3 Iulie n.) a. c. la orele 5 d. a. în al 60 lea an al vieții sale. Rămășițele pământești ale decedatului au fost așezate întru așteptarea învierii în cimitirul bisericii ortodoxe din Veneția-de-jos Luni, în 22 Iunie v. (5 Iulie n.) a. c. la orele 2 d. a. Fie-i țărâna ușoară și pomenirea vecinică!

Arsă de vie. Artista *Natalia Dumitriu*, ocupată să curețe niște mânuși, a apropiat sticla cu benzină de o mașină de frizet aprinsă. Sticla a explodat și a aprins hainele nenorocitei artiste. Flăcările au cuprins-o repede, și i-au făcut grave arsuri. Dusă în spital a suferit toată noaptea cumplite dureri, iar dimineața a înecat din viață.

Avioplanul Goliescu. Sâmbăta trecută s'a făcut în maneja școlii de artilerie din București experiența cu aparatul de sburat al locotenentului *Goliescu*, din artilerie. Aparatul are forma unei pasări și e construit în miniatură. La experiența ce s'a făcut a sburat la o distanță de 5 metri și la o înălțime de 3 metri dela pământ. Avioplanul are o lungime de 1,20 m. și o greutate de un kilogram 200 grame.

La fondul pentru înzestarea fetelor sarace al Reuniunii meseriașilor sibiieni, la stăruința dăoarei *Elena Tatu* din Sida, s'au făcut următoarele daruri: *Dem. Popică*, *Ioan Lotrean*, *Dumitru Popoprea*, *Ioan Miha*, practicant notarial, *Nicolae Morariu* și *Mărioara Morariu*, câte 20 bani, *Constantin Dăncăneț* 10 bani, *Elena Popovici* și *Paraschiva Suhu*, câte 40 bani, *N. N.* 50 bani, *Elena* și *Lucreția Tatu* 1 cor. 50 bani, sau în total 4 cor. 10 bani.

Viață socială.

Petrecere în Capolnoc-Mănăstur. Inteligența română din Capolnoc-Mănăstur și jur aranjază în favorul despărțământului și a școlii confesionale nou edificându-se de acolo petrecere cu joc. Prețul de intrare: de persoană 2 cor., de familie 5 cor. Inceputul precis la orele 8 și jum. seara. Dămele sunt rugate a se prezenta după putință în costum național ori în toaletă simplă. Suprasolviri se primesc cu mulțămire și se chitează în ziare.

Petrecere în Murăș-Uioara. Tinerimea română din Murăș-Uioara și jur invită la petrecerea de vară ce o va aranja Duminecă, în 18 Iulie st. n. 1909 în sa-lele „*Hotelului E-arial*” din M. Uioara. Inceputul la orele 8 seara. Prețul de intrare 1 cor. 60 fl., de familie 4 cor. Venitul curat este destinat parte în favorul fondului cultului gr. cat. rom. din Murăș-Uioara, parte în favorul despărțământului Murăș-Uioara al „*Asociațiunii pentru literatura și cultura poporului român*”. Dămele sunt rugate a se prezenta după posibilitate în costume naționale. În 19 Iulie st. n. 1909 a. m., 9 ore cercetarea băii de sare „*Stefania*”.

Petrecere în Săliște. Petrecerea de vară obicinuită a Reuniunii meseriașilor din Săliște se va ține Duminecă, în 11 Iulie n. a. c. la „*Neted*”. La ca de timp nefavorabil se amână pe Dumineca viitoare (18 Iulie n.)

Teatru în Zlagna. Inteligența rom. din Zlagna și jur invită la producțiunea teatrală împreună cu concert și dans, care se va aranja cu prilejul adunării generale a despărțământului „*Asociațiunii*” *Alba-Iulia*, în 18 Iulie 1909 st. n. Duminecă, cu concursul coriștilor români din Bistra, în pavilionul dela hotelul „*Glück Auf*” din Zlagna. Inceputul fix la orele 8 și jum. seara. Taxele: locul I. 2 cor., locul II. 1 cor. 50 fl., III. 1 cor. Venitul curat e destinat „*Asociațiunii*”. Suprasolviri se vor chita pe cale ziaristică.

Cărți și reviste.

Anuarul XXV al institutului pedagogic-teologic din arhid. ortodoxă română transilvană în Sibiu, pe 1908/9, publicat de *Dr. Eusebiu R. Roșca* director, a apărut acum întocmit cu aceeași îngrijire, ca și anualele precedente. Anuarul actual al institutului, de sub conducerea serioasă a P. C. Sale părintelui protosinghel *Dr. Eusebiu R. Roșca*, cuprinde prețioase contribuții la istoria culturală și politică a epocii lui Șaguna, date la iveală de prof. *Dr. I. Lupas*. Astele și documentele publicate, afară de două, sunt toate inedite și lămuresc lucrarea lui Șaguna privitoare la înființarea tipografiei sale și a „*Telegrafului Român*”, apoi despre cautiunea ziarului, despre felul cum s'au angajat redactorii: *Aaron Florian* (1852), *Dr. Paul Vasici* (1853), *Ioan Badila* (1856), *Visarion Roman* (1857), *Z. Boiu* (1862) și *Nicolae Cristea* (1865). Anuarul mai cuprinde și alte acte interesante, între care unul latinesc din 1815, iscălit de episcopul *Moga* și privitor la profesorul de teologie *George Lazar* și la orele ce i se impun să le propună; iar alt act, din 8 Decembrie 1852, semnat de *Aaron Florian* ca redactor răspunzător invitând publicul să se aboneze la foaie, expune și programa de lucrare a noului ziar „*Telegraful Român*”, ce avea să apară în Ianuarie 1853. Din știrile școlare și cronica institutului vedem că în anul școlar expirat personalul institutului a fost compus din: un director, 7 profesori ordinari, 2 profesori extra ordinari, 1 profesor ajutător, 1 medic seminarial, 1 econom și alte 2 puteri ajutoare. Elevi înmatriculați au fost: 229, și adevă 110 în secția teologică, 119 în

cea pedagogică. Biblioteca seminarială are peste 3000 de volume, dintre care grupa de limbă și literatură 668 vol., istorie și geografie 537 vol., teologie 500 vol., Din fondurile arhiepiscopale s'au conferit 14 stipendii elevilor teologi și 35 stipendii elevilor pedagogi, în sumă de 4840 cor. Institutul a fost vizitat din partea: P. C. Sale părintelui arhimendrit și vicar arhiepiscopesc *Dr. Ilarion Pușcariu*, ca trimis al Prea Ven. Consistor, din partea inspectorului regesc de școli și a unui comisar ministerial. La școala de aplicație au fost înscriși 40 de elevi, instruiți de un învățător. Societatea de lectură „*Andrei Șaguna*” a fost condusă de prof. *Dr. Ioan Lupas*; s'au cetit 8 lucrări, s'au ținut trei conferințe libere, s'au recitat poezii, iar corul și orchestra societății a executat diferite piese. Societatea cu inceputul anului școlar viitor se împarte în două societăți coordonate: a teologilor și a pedagogilor. Biblioteca elevilor din secția teologică are 2438 vol., a celor din secția pedagogică 1178 volume.

Biblioteca băncilor române. numărul 9: *Articolul de lege LVIII: despre cec și Normativ pentru afacerile de cec, traducere de Constantin Popp*, redactorul „*Revistei Economice*” și al „*Anuarului Băncilor Române*”. Sibiu, Tipografia arhiepiscopescă 1909. O broșurică de 24 fețe, foarte actuală, știut fiind că art. de lege LVIII: 1908 despre cec a intrat în vigoare la 1 Iulie a. c. Afară de textul legii să află indicate în broșurică și Nrii ordinațiunilor ministeriale privitoare la punerea în aplicare a noiei legi, iar ca anex este dat un „*Normativ pentru afacerile de cec*” împreună cu o instrucțiune asupra manipulațiunii interne a cecurilor. Folositoarea broșurică de 1½ coală se poate procura direct dela traducător sau dela Administrația „*Revistei Economice*” în Sibiu — Nagyszeben, cu prețul de 50 fileri.

Poșta redacției.

Dlui Vas. F.... în Cub. Rom. Raportul trimis e copiat din cuvânt în cuvânt din numărul 62 al ziarului nostru. Nu-l putem publica.

Correspondentul „Minervei” în Budapesta. Am primit scrisoarea, dar n'am aflat în ea adresa. Trimite-ne-o. Primim ofertul.

Garanție pentru curățenie 30.000 coroane.

In bucătărie și în casă

se curăță tot ce în general se poate curăți și spăla, numai cu

Săpunul Hirsch alui Schicht

El este rezultatul unui studiu de zeci de ani bine îngrijit și conștiințos. El posedă o extraordinară putere de spălat și e curat și liber de orice alte mestecături stricătioase, ceace se garantează. De aceea se poate folosi fără grije la orice scop de curățit, și acolo se poate folosi unde săpunul obicinuit abizece sau unde trebuie o deosebită grije.

[142] 7—8

Un maghiar să bea numai apă minerală ungară.

Societatea pe acții pentru exploatarea și exportul de

ape minerale ungare

Budapest, V.,
Báthory-utca 5,

aduce în circulație numai apă minerală, naturală ungară.

Prețul unei litre cu schimbul sticlei:

Boldizsár de Borse, contra suferințelor cronice de stomah
Borse, fântâna principală, contra gichtului
Kossuth de Borse, contra anemiei
Matild de Bodok, apă acra alcalică
Baross, contra suferinței de răunchi

Borhegyi, pentru întărirea urinei
Boholt, apă răcoritoare
Előpatak, contra gâlbănărei
Maria de Rakosul de sus, contra catarului de gât
Hargitaliget, beutură răcoritoare

Horgász, producător de apetit
Káson fântâna principală (Salutaris) cu iod și lithium
Repáti, apă acra
Selters sâcuan, contra suferinței cronice de stomah
Stolka, contra boalei de rinichi

Intrebați medicul D-Voastră și veți auzi, că rezultatul vindecător

al apei naturale minerale

și plăcutul ei gust nu e de comparat cu alte ape gazoase artificiale.

Cu apele noastre minerale ungare se pot înlocui toate apele vindecătoare din străinătate.

(60) 25—31

Depozite la: I. B. Misselbacher și L. Fuchs în Sibiu.

Nr. 352—1909

[206] 1—1

Publicațiune.

Adaptarea școlii confesionale gr.-or. din Laz se dă în întreprindere pe calea licitațiunei publice minuende, carea se va ținea în 5/18 Iulie a. c. la 2 oare d. a. în școala din Laz.

Prețul de strigare 7000 cor.

Licitanții au a depune vadiu 5% dela prețul de strigare.

Planul, preliminarul de spese și condițiunile de licitare se pot vedea la oficiul parohial din Laz.

Sebeș, 24 Iunie 1909.

Oficiul protopresbiteral.

Sergiu Medean,
protopresbiter.

[207] 1—3

Publicațiune.

Comuna bisericească Sohodol, biserica nouă, protopresbiteratul Branului, dă în întreprindere pe calea licitațiunei publice minuende, zidirea unei școli nouă.

Materialul necesar precum: piatră, var, năsip, cărămidă, apoi lemnăria și material pentru schele, îl prestează comuna bisericească.

Licitațiunea verbală și cu oferte se va ținea *Duminecă în 12/25 Iulie a. c. la 2 oare p. m.* în cancelaria oficiului parohial, unde doritorii pot până atunci vedea planul și preliminarul de spese, aprobat de Venerabilul consistor sub Nr. 11209 Școl. dto 17 Decemvrie 1905, precum și condițiunile mai amănunțite.

Prețul strigării este de 3977 cor. 33 fileri.

Licitanții au a depune vadiu de 10% dela prețul strigării în bani gata sau în hârtii de valoare, iar ofertele închise au a se înainta la oficiul parohial până la 12 ore în ziua licitațiunii.

Comitetul parohial are voe a alege dintre licitanți pe celce va prezenta mai mare siguranță și garanție.

Sohodol, în 20 Iunie 1909.

In numele comitetului parohial:

George Babeș **George Hermenean**
paroh, prezid. secretar.

Nr. 482/909.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Branului.

Ioan Hamsea
protopop.

Nr. 8344/1909

[205] 1—3

Edict de vânzare.

Averea imobilă rămasă după decedatul Ioan Cloaje, care formează astăzi proprietatea văduvei Maria Cloaje n. Bobeșiu și a copiilor ei majoreni și minoreni de pe teritoriul comunelor Boița și Racovița, cuprinse în protocoalele funduare Nri: 93, 581, 715, 736, 746, 757, 783, 790, 1013, 1372 și a Racoviței Nr. 362, se va vinde din partea acestei sedrii orfanale pe calea licitațiunei publice benevole la 12 August 1909 înainte de amiază la 9 oare în cancelaria comunală din Boița.

Prețul de strigare va fi:

1. La țiglarie și la parcele, care se țin de aceasta 10,000 cor.

2. Referitor la celelalte realități prețul de strigare îl va fixa și publica în ziua licitațiunei exmisul sedrii orfanale.

Vadiul este 10% din prețul de strigare, care este de a se întregi corespunzător celui mai mare ofert.

Condițiunile de licitare se pot vedea la primăria comunei Boița, în cancelaria avocatului Dr. Lucian Borcia (strada Căminădiei Nr. 45) sau la această sedrie orfanală.

Nagyszeben din ședința sedrii orfanale, ținută la 30 Iunie 1909.

Gottschling,
prezident.

Muschong, Baia Buziaș.

Apă minerală Phönix de Buziaș

vindecă și improspătează. Ajută admirabil la boale de rărunchi și beșica udului, la catarurile cronice de rărunchi, la formări de piatră urinală și la boalele cataralice ale organelor pentru aer și a organelor de separare. Recomandată de medici. Depozit general în Sibiu la firma **Carol Albrecht.**

(208) 1—12

Redactor responsabil Teodor V. Păcășiu.

6911/1909. alisp. szám.

[203] 1—1

Árlejtési hirdetmény.

Szebenvármegye hivatalos helyiségeinek fűtésére 1909—1910 évre szükséges kettőszáz (200) köbméter usztatlan kemény tűzifa szállításának biztosítása céljából 1909 évi augusztus hó 17 napján Kedd délelőtt 11 órakor ajánlati versenytárgyalás fog tartatni.

A közelebbi adatok Szebenvármegye Hivatalos Lapja 27. számában közzétett hirdetményben foglaltatnak.

Nagyszeben, 1909. évi július hó 4.

Reisenberger
alispán.

[202] 2—3

Concurs.

Pentru întregirea posturilor vacante de învățători la școlile populare gr.-or. române din comunele mai jos numite, în protopresbiteratul Agnutei, se escrie prin această concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român”.

Bărgăș, cu salariu de 600 cor. din cassa bisericii, care cu anul 1910 se va urca la suma prescristă de noua lege școlară, și cuartir corespunzător în edificiul școlii.

Coveș, cu salariu de 600 cor. solvabil în rate lunare anticipative, care la 1 Iulie 1910 se va urca la suma de 1000 cor. din mijloacele bisericii, cuartir natural în edificiul școlii și folosirea grădinei prescristă de legea școlară. Cuincuenalele se vor computa numai dela intrarea în serviciul acestei școli. Preferenți vor fi cei ce vor forma un cor cu tinerimea adultă, pentru care li se va da o remunerație deosebită.

Doritorii de a ocupa vre-unul din aceste posturi, să-și aștearnă cererile înscrise cu documentele recerete subsemnatului oficiu și să se prezenteze în vre-o Duminecă sau sârbătoare în biserica din respectiva comună spre a face cunoștință cu poporul și a-și arăta dexteritatea în cântări.

Agnita, 17 Iunie 1909.

Oficiul protopresbiteral:

Ioachim Muntean,
protopresbiter.

Nr. 723—1909

[198] 3—3

Concurs.

Pentru întregirea postului II de învățător la școala confesională gr.-or. română din Boian se escrie concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român”.

Emolumentele împreună cu acest post sunt 600 cor. din repartiție și 50 cor. relut de cuartir și grădină.

Cuincuenalele i-se compută începând dela alegere numai după 5 ani de serviciu neîntrerupt la această școală.

Concurenții la acest post au a-și așterne cererile înscrise conform legilor în vigoare la subsemnatul oficiu protopresbiteral (u. p. Kükküllővár) în termenul mai sus indicat, și sunt îndatorați a se prezenta înainte de alegere în vre-o Duminecă ori sârbătoare în comună spre a cânta la biserică și a se cunoaște cu poporul.

Cetatea-de-baltă, 8 Iunie 1909.

Oficiul protopresbiteral ort. rom. al tractului Târnava în conțelegere cu comitetul parohial respectiv.

Nicolae Todoran,
protopop.

799—1909

[199] 3—3

Concurs.

Pentru întregirea postului învățător din Șona, se escrie concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român”.

Emolumentele sunt 600 cor. din repartiție, cuartir și grădină, iar din 1 Iulie 1910 întregire dela stat la 1000 cor.

Alesul este deobligat a instrui elevii în cântările bisericești și a cânta cu ei în Dumineci și sârbători răspunsurile liturgice și în caz de lipsă a ținea și strană și școala de repetiție. Cuincuenalele se compută după ani de serviciu dela această școală.

Ceice dorește a ocupa acest post să-și aștearnă cererile subsemnatului și să se prezenteze în biserică spre a fi cunoscut de alegători, să știe din cântări și tipic.

Oficiul protopresbiteral gr.-or. al Făgărașului în conțelegere cu comitetul parohial.

Făgăraș, în 10 Iunie 1910.

Nicolae Borzea,
protopop.

Pentru tipografia arhidiecezană din Sibiu se caută

doi culegători

cari să cunoască perfect limba română, eventual și alte limbi. Se mai cere ca respectivii să fie în stare a efectui și lucrări de acidență. — Condiție sigură.

„Albina”

institut de credit și de economii în Sibiu.

Publicațiune.

In sensul art. de lege XXXVI din a. 1876 §. 29.

1. Suma scrisurilor fonc. puse în circulațiune cu ziua de 30 Iunie 1909 face K 6.929,000—

2. Pretenziunile institutului de imprumuturi hipotecare, cari servesc de acoperire a acestor scrisuri fonciare sunt de 9.532,267-16

3. Valoarea hipotecelor luate de bază la susnumitele imprumuturi hipotecare este de 33.727,664—

4. In sensul §. 97 din statute „fondul special” pentru asigurarea scrisurilor fonciare e de 500,000—

acesta e indus în cont separat și plasat în următoarele efecte publice:

Nom. K 5,400—, Sorți de stat din 1860 cu 4%,

„ 6,000—, Obligațiuni cu premii ale băncii ung. hipot. cu 4%,

„ 5,200—, Sorți de ale imprumut. pt. regul. Tisei cu 4%,

„ 1,600—, Sorți de ale imprumut. pt. regul. Dunărei din 1870 cu 5%,

„ 5,200—, Obligații cu premii de ale institut. austr. priv. de credit fonc. cu 3%,

„ 94,000—, Scrisuri fonciare Ungar. Landes-Central-Sparcassa cu 4 1/2%,

„ 18,200—, Scrisuri fonciare Pester ungar. Commercial Bank cu 4 1/2%,

„ 16,000—, Scrisuri fonc. Kisbirtokosok ország. földhitelint. cu 4 1/2%,

„ 100,000—, Scrisuri fonciare Egyesült budapesti fővárosi takarékpénztár cu 4%,

„ 110,000—, Obligațiuni comunale Pester ung. Commercial Bank cu 4%,

„ 196,000—, Obligațiuni comunale Pesti hazai első takp. egyes. cu 4%,

„ 4,000—, Acțiuni de ale Institutului de credit fonciar pt. proprietari mici din Ungaria cu 5%.

Sibiu, 6 Iulie 1909. (204) 1—1

Diracțiunea.

Nr. 809/909.

[190] 3—3

Concurs din oficiu.

In legătură cu preînaltul ordin consistorial dto 28 Maiu 1909 Nr. 6451 Școl. prin aceasta se publică concurs cu termen de 15 zile dela prima publicare în „Telegraful Român”, pentru întregirea definitivă a postului învățătoresc dela școala confesională din Sâmbăta superioară-apusana.

Venitul este din repartiție 600 cor. și întregire dela stat conform art. XXVII din 1907.

Cererile de concurs se înaintează în termenul dat la oficiul protopresbiteral gr.-or. din Făgăraș.

Făgăraș în 8 Iunie 1909.

Nicolae Borzea,
protopop.

Răniri

de tot felul trebuie cu îngrijire păzite
contra necurățenilor

căci prin aceasta și cea mai mică rană se poate preface în rană rea și greu vindecabilă. De 40 ani numita alifie muietătoare: alifie de casă de Praga, e un mijloc de legat demn de încredere. Aceași apă rănilor, alina aprinderea și durerile, are efect bun și grăbește vindecarea.

— Zilnic expedițiuni postale. —

1 Dosă 70 bani. Se expediază franco în toate părțile monarhiei Austro-Ungare contra trimiterii prin mandat postal 4 Cor. 3-16 4 Dose, 4 Cor. 7— 10 Dose.

Toate părțile embalagei poartă marca legală (343) 15—20 de apărare.

Depot general:

B. FRAGNER, furnisor c. și p.
Farmacia „LA VULTURUL NEGRU”,
Praga, Kleinseite 203, Colțul str. Neruda.
Depozite în farmaciile Austro-Ungariei și la I. v. Török, Dr. L. Egger și I. Egger, farmaciști în Budapesta.

Conservarea unui

stomach sănătos

consistă mai cu seamă în ținerea, înaintarea și regularea misturii și a delăturării incuierilor neplăcute. Un mijloc. cercat și pregătit din materiile cele mai bune și mai cu efect, producător de apetit și mistuire, care delătură cunoscutele urmări ale necumpletului, diciei ne-regulate, răcelei și incuierii neplăcute, d. e. arsurd în stomach, umflătură, formarea de acid peste măsură și junghiuire dureroase, e Balsamul pentru stomach alui Dr. Rosa din farmacia lui B. Fragner în Praga.

Atențiune! Toate părțile
embalagei poartă
la marca legală de apărare.

Depot general: Farmacia lui

B. FRAGNER, furnisor c. și p.

„La vulturul negru”, Praga, Kleinseite 203,

— Zilnic exp. postale. — colțul străzii Neruda.

O sticlă întreagă 2 Cor., o jum. sticlă 1 Cor.

Se expediază franco în toate părțile monarhiei Austro-Ungare, contra trimiterii prin ramburs

4 Cor. 1-50 o sticlă mică, 4 Cor. 2-80 o sticlă mare, 4 Cor. 4-70 2 sticle mari, 4 Cor. 8— 4 sticle mari, 4 Cor. 22— 14 sticle mari.

Depozite în farmaciile Austro-Ungariei și la I. v. Török, Dr. L. Egger și I. Egger, farmaciști

[344] 14—20 în Budapesta.

Premiat cu medalia cea mare la expoziția milenară din Budapesta în 1896.

Turnătorie de clopote și fabrică de scaune de fier pentru clopote

ANTONIU NOVOTNY

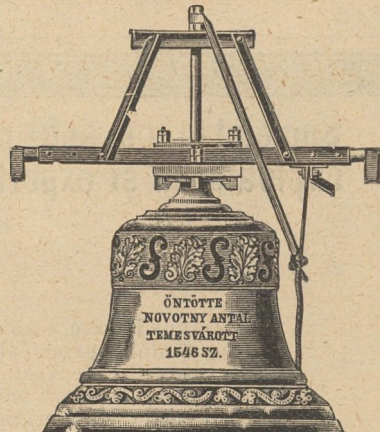
în Timișoara-Fabric

se recomandă spre pregătirea clopotelor nouă, cum la turnarea de nou a clopotelor stricate, spre facerea de clopote întregi, armonioase pe lângă garanția de mai mulți ani, provăzute cu ajustări de fier bătut, construite spre a le întoarce cu ușurință în orice parte, îndată ce clopotele sunt bătute de o lature, fiind astfel mântuite de crepare. Cu deosebire sunt recomandate (150) 52—52

Clopotele găurite

o invențiune proprie și premiată în mai multe rânduri. Aceste clopote, cari sunt provăzute în partea superioară — ca violina — cu găuri ca figura S, au ton mai intensiv, mai adânc, mai limpede, mai plăcut și cu vibrație mai voluminoasă de cât clopotele turnate după sistemul vechiu, astfel că un clopot patentat de 327 kg., este egal în ton cu unul de 461 kg turnat după sistemul vechiu. — Mai departe se recomandă pentru facerea de scaune de fier bătut, de sine stătătoare, pentru preadjustarea clopotelor vechi cu ajustare de fier bătut, ca și spre turnarea de toate de metal.

Prețcuranturi ilustrate gratis.

Editura și tiparul tipografiei arhidiecezane,